

Коритіна Д. С.
студентка ХНЕУ ім. С. Кузнеця
(науковий керівник – Українська Л. О., д. е. н., професор,
професор кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики
ХНЕУ ім. С. Кузнеця)

ТЕНДЕНЦІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Інтеграційні процеси, котрі відбуваються в Україні характеризуються масштабною трудовою міграцією населення. Це пов'язано з довготривалою соціально-економічною нестабільністю, пандемією COVID-19, військовими діями на території нашої країни. В сукупності всі ці проблеми значною мірою впливають на загальний стан зайнятості населення України. Продуктивна зайнятість населення сприяє забезпеченню зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), підвищенню добробуту населення, формуванню фінансово-економічних основ для розвитку нашої країни. Завдяки трудовій діяльності зайнятої людини перетворює її з особи, що має потребу в соціальному захисті, в особу, котра покликана приймати активну участь в соціальному захисті оточуючих.

Ефективне функціонування економіки зумовлене тим, що всі ресурси використовуються в повній мірі та раціонально. Зокрема найважливіший в цій системі саме людський ресурс[1]. Він покликаний створювати нові товари, продукцію, послуги тощо. При цьому споживаючи їх. Тому важливість зайнятості населення для економіки дійсно значна[2].

Ринок праці – комплекс або система суспільних відносин, в якій відбувається процес з купівлі і продажу трудових послуг працівників роботодавцями (послуг праці). Простіше кажучи, ринок праці – це сфера, в якій формуються попит та пропозиція на робочу силу за допомогою ціни на працю людей (заробітної плати).

Зайнятість – це трудова діяльність працівника, котра виконується (здійснюється) з метою отримання прибутку – оплати праці. Інакше кажучи, трудова діяльність громадян України, котра пов'язана з задоволенням власних та суспільних потреб, що не суперечить законодавству, і, як правило, приносить заробіток (трудоий дохід).

Питання, що стосується зайнятості населення для розвитку економіки України набуває все більшої актуальності. Зайнятість – основа на шляху до відтворення трудового потенціалу країни, а її зростання є сприятливим чинником до скорочення рівня безробіття серед населення, а також допоможе в зменшенні рівня бідності. Таким чином, покращиться рівень життя загалом, що позитивно відзначитися на загальному стані економіки.

Стрімке погіршення соціально-економічного стану є причиною недостатньо ефективного використання виробничих можливостей та неможливістю повноцінного забезпечення роботою населення працездатного віку. Для вирішення цієї проблеми створюють програми, покликані сприяти

зайнятості. Проте з метою якнайкращого розв'язку та вирішення даної ситуації необхідно більш детально дослідити ринок праці нашої країни, врахувати рівень зайнятості населення в певних галузях економіки, а також зайнятість населення різних вікових категорій.

Кількість зайнятого населення в Україні поступово зменшується, на це впливають такі чинники:

- старіння населення;
- низький рівень заробітної плати;
- складність працевлаштування молоді;
- військові дії на території нашої країни;
- трудова міграція;
- виїзд людей на постійне місце проживання за межі країни;
- значна частка населення, що працює неофіційно.

Значна частка населення України працездатного віку не поспішають працевлаштовуватися на офіційну роботу, а працюють неофіційно. Таким чином, збільшуючи кількість працюючих в секторі тіньової економіки. Причин виникнення такої ситуації декілька: пошук більш конкурентної заробітної плати, проблеми з працевлаштуванням на офіційну роботу (з такою проблемою частіше за все стикаються молоді люди, які шукають роботу, адже не всі роботодавці наважуються брати до себе в команду молодого працівника), тощо.

Проблема безробіття серед молоді досі залишається актуальною. Досить часто виникає ситуація, що після отримання повної вищої освіти молоді люди, які також становлять певну частку працездатного населення, в пошуках роботи стикаються з тим, що їх не хочуть брати на роботу. Це зазвичай пов'язано з тим, що в них відсутній досвід роботи в тій, чи іншій сфері. Також причиною цього може бути невпевненість роботодавців в кваліфікації або рівні відповідальності молоді. Таким чином, вагома частка людей, що потенційно може сприяти збільшенню кількості працюючого населення починає шукати неофіційну роботу, що негативно впливає на ринок праці країни.

Також не менш часто виникає ситуація, коли люди, в пошуках кращих умов праці та вищого рівня заробітної плати їдуть за межі країни. Це має достатньо вагомий негативний вплив на частку зайнятого населення та є причиною його скорочення.

В умовах військових дій на території нашої країни кількість зайнятого населення зменшується, оскільки люди, задля збереження власного життя та життя близьких людей змушені виїжджати за кордон[3]. Така ситуація значним чином відзначається на загальному стані ринку праці України. Кількість освічених, кваліфікованих та прогресивних працівників, які зараз та в майбутньому так необхідні для підтримки та розвитку економіки нашої країни, поступово зменшується[4].

З метою покращення ситуації на ринку праці та збільшення кількості зайнятого населення в Україні варто створити сприятливі умови для виходу підприємств з тіньового сектору економіки. Також важливий перегляд та внесення змін до законодавства з питань, що стосуються оплати праці. Не менш значної уваги потребують також умови праці, які, в разі необхідності, варто

відкоригувати. Таким чином, завдяки сукупності цих та інших заходів можливо зробити ринок праці України більш привабливим для працевлаштування та роботи кваліфікованих працівників.

Список використаних джерел

1. Важливість розвитку людського капіталу у сучасному світі. Якою має бути стратегія України. Ukrainian Institute For the Future, 2021. 13 с. URL: <https://uifuture.org/publications/vazhlyvist-rozvytku-lyudskogo-kapitalu-u-suchasnomu-sviti-yakoju-maye-butyi-strategiya-ukrayiny/>

2. Павлюк Т. І., Вакулюк О. А. Безробіття та шляхи його вирішення. Економічні студії. №4 (26). 2019. С. 124-128.

3. Томчук, О. (2023). АНАЛІЗ ТРЕНДІВ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ: КЛЮЧОВІ ЗМІНИ ТА ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ . Innovation and Sustainability, (2), 110–119. <https://doi.org/10.31649/ins.2023.2.110.119>.

4. Міроненко Т. Нр під час війни. Як підтримувати та спрямовувати тисячі співробітників під час кризи. Кейси трьох великих українських компаній. Forbes.ua. 2022. URL: <https://forbes.ua/inside/hr-pid-chas-viyni-yak-pidtrimuvati-ta-spryamovuvati-tisyachi-spivrobotnikiv-pid-chas-krizi-keys-trokh-velikikh-ukrainskikh-kompaniy-21042022-5566>